

Bijlage C Begrippenlijst

Bij het toezichtsrapport
over het verstrekken van persoonsgegevens
aan buitenlandse diensten met een verhoogd
risicoprofiel door de AIVD en de MIVD

CTIVD nr. 73

Vastgesteld op 25 augustus 2021

Commissie van Toezicht
op de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten

CTIVD nr. 73

BIJLAGE C: BEGRIPPENLIJST

Bij het toezichtsrapport over
het verstrekken van persoonsgegevens
aan buitenlandse diensten met een verhoogd risicoprofiel
door de AIVD en de MIVD

Deze lijst licht een aantal begrippen toe dat wordt gebruikt in het toezichtsrapport en de bijlagen. De CTIVD heeft bij de gegeven omschrijvingen geen volledigheid nagestreefd, maar geprobeerd de lezer een zo concreet mogelijk beeld te geven van de betreffende begrippen.

Aantekening houden	Zie onder 'protocolplicht'.
Behoorlijkheid	Algemeen vereiste van gegevensverwerking (artikel 18 lid 2 Wiv 2017). Hieronder valt een weging tussen het doel van de verstrekking en de nadelen ervan voor personen of organisaties wiens gegevens worden verstrekt (proportionaliteit).
Bijzondere persoonsgegevens	De Wiv 2017 noemt deze categorie van persoonsgegevens vanwege de zeer gevoelige aard van de informatie. Dit zijn: "gegevens betreffende iemands godsdienst, levensovertuiging, ras, gezondheid, seksuele leven of lidmaatschap van vakverenigingen" (artikel 19 lid 3 Wiv 2017). Deze mogen alleen verstrekt worden in aanvulling op andere gegevens <i>en</i> voor zover dat voor het doel van de gegevensverstrekking onvermijdelijk is (artikel 19 lid 4 Wiv 2017). Zie ook onder 'persoonsgegevens'.
Bilaterale samenwerking	De samenwerking op basis van afspraken tussen de AIVD en/of de MIVD en een specifieke inlichtingen- en/of veiligheidsdiensten van een ander land. Dit kan gericht zijn op een bepaald thema, een geografisch gebied of technische kennis. Een vorm van samenwerking is het uitwisselen van (on)geëvalueerde gegevens.
Derdepartijregel	De voorwaarde bij het verstrekken van (persoons)gegevens aan buitenlandse diensten dat de ontvangende instantie de gegevens niet aan anderen mag verstrekken (<i>third party rule</i>). Dit gaat verder dan alleen een verbod op doorgifte aan de diensten van andere landen (<i>derdelandregel</i> of <i>third country rule</i>), maar geldt ook voor door-erstrekking door de ontvangende dienst aan andere instanties in het betreffende land. Vastgelegd in artikel 65 lid 2 Wiv 2017.
Disclaimer	Een schriftelijke voorwaarde die gesteld wordt aan een buitenlandse dienst. Een voorbeeld hiervan is de voorwaarde dat verstrekte informatie alleen voor inlichtingendoeleinden mag worden gebruikt.

Geëvalueerde gegevens	Gegevens die op zodanige wijze zijn onderzocht dat de AIVD of de MIVD genoeg informatie heeft over de aard en feitelijke inhoud van de gegevens om de noodzakelijkheid, de behoorlijkheid en de zorgvuldigheid van de gegevensverstrekking adequaat te kunnen beoordelen.
Multilaterale samenwerking	De samenwerking op basis van afspraken tussen de AIVD en/of de MIVD en twee of meerdere andere inlichtingen- en/of veiligheidsdiensten van een ander land. Dit kan gericht zijn op een bepaald thema, een geografisch gebied of technische kennis. Een vorm van samenwerking is het uitwisselen van (on)geëvalueerde gegevens.
Noodzakelijkheid	Algemeen vereiste van gegevensverwerking. De verwerking moet een bepaald doel dienen en kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van dit doel (artikel 18 lid 1 Wiv 2017).
Onderzoekssubject	Een persoon of organisatie waar de AIVD of de MIVD onderzoek naar verricht.
Onrechtmatig	Een beoordeling van het handelen van de AIVD en/of de MIVD die de CTIVD in dit rapport gebruikt als er sprake is van strijdigheid met wet- en regelgeving. Deze wet- en regelgeving bestaat uit de Wiv 2017, jurisprudentie en door de ministers naar aanleiding van eerdere toezichtsrapporten overgenomen aanbevelingen. Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de aard van de belangen waarop een inbreuk wordt gemaakt en met de mate van de inbreuk.
Onzorgvuldig	Een kwalificatie die de CTIVD in dit rapport gebruikt als een vastgestelde tekortkoming niet van zodanig gewicht of ernst is dat het (al) leidt tot het oordeel onrechtmatig.
Persoonsgegevens	Gegevens die betrekking hebben op een identificeerbare of geïdentificeerde, individuele natuurlijke persoon (bijvoorbeeld een naam, technisch kenmerk of een foto). Artikel 1, aanhef en onder e, Wiv 2017.
Protocolplicht	De verplichting voor de AIVD en de MIVD om inzichtelijk bij te houden welke gegevens(bestanden) in het kader van de samenwerkingsrelaties of -verbanden worden uitgewisseld. Het betreft de verplichting van de uitoefening van een bevoegdheid aantekening te houden (artikel 31 Wiv 2017), mondeling verstrekte persoonsgegevens schriftelijk vast te leggen indien de ontvangende partij bevoegd is tot het nemen van maatregelen (artikel 68 Wiv 2017) en van het verwerken van persoonsgegevens aantekening te houden (artikel 70 Wiv 2017). De protocolplicht houdt verband met de algemene vereisten van behoorlijke en zorgvuldige gegevensverwerking (artikel 18 Wiv 2017), en de zorgplicht van de diensthoofden voor de rechtmatigheid en kwaliteit van de gegevensverwerking (artikel 24 Wiv 2017).
Risicodienst	Zie onder 'verhoogd risicoprofiel'.

Samenwerkingscriterium	<p>Of een buitenlandse inlichtingen- en/of veiligheidsdienst in aanmerking komt voor samenwerking met de AIVD of de MIVD en, zo ja, wat de aard en intensiteit van die samenwerking kan zijn, dient volgens artikel 88 Wiv 2017 te worden vastgesteld middels een weging, waarbij in ieder geval vijf (samenwerkings)criteria moeten worden betrokken:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) De democratische inbedding van de dienst in het desbetreffende land; b) De eerbiediging van de mensenrechten door het desbetreffende land; c) De professionaliteit en betrouwbaarheid van de desbetreffende dienst; d) De wettelijke bevoegdheden en mogelijkheden van de dienst in het desbetreffende land; e) Het door de desbetreffende dienst geboden niveau van gegevensbescherming.
Third party rule	Zie onder 'derdepartijregel'.
TIB	Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden, een commissie die vooraf toetst of de inzet van specifieke bijzondere bevoegdheden door de AIVD en de MIVD rechtmatig is. Het oordeel van de TIB is bindend.
Toestemmingsverzoek	Het document waarin de verstrekking van (persoons)gegevens wordt gemotiveerd aan de hand van de wettelijke vereisten van noodzakelijkheid, behoorlijkheid en zorgvuldigheid (artikel 18 Wiv 2017) en wat aan de in de wet of het beleid voorgeschreven autoriteit wordt voorgelegd voor de toestemming van de gegevensverstrekking.
Veiligheidsonderzoek	Een onderzoek dat wordt uitgevoerd door de AIVD of MIVD naar een persoon die een vertrouwensfunctie gaat vervullen. Het positief afronden van een veiligheidsonderzoek leidt tot het afgeven van een 'verklaring geen bezwaar' (VGB).
Verhoogd risicoprofiel	Hiermee wordt een buitenlandse inlichtingen- en/of veiligheidsdienst bedoeld waarvan uit de weging (vastgelegd in een wegingsnotitie) voortvloeit dat deze niet (in voldoende mate) aan één of meerdere wettelijke samenwerkingscriteria uit artikel 88 Wiv 2017 voldoet. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt in de wettelijke criteria; deze wegen alle vijf even zwaar en kunnen dus allen (individueel) leiden tot de classificatie 'verhoogd risicoprofiel'.
Verslaglegging	Zie onder 'protocolplicht'.
Wegingsnotitie	Een wegingsnotitie vormt in de kern een schriftelijke verantwoording van de keuze en noodzaak om samen te werken met een buitenlandse dienst, van de bandbreedte van de samenwerking en de wijze waarop deze samenwerking wordt ingevuld en de voorwaarden die hierbij gelden. Dit is het resultaat van de weging van de samenwerkingscriteria uit artikel 88 Wiv 2017. De wegingsnotitie vormt de basis/kader voor alle verdere samenwerkingsactiviteiten.

Wiv 2002

Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002. Deze wet is met de inwerkingtreding van de Wiv 2017 op 1 mei 2018 komen te vervallen.

Wiv 2017

Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017. Deze wet is op 1 mei 2018 in werking getreden en is ten tijde van dit onderzoek de geldende wetgeving.

Zorgvuldigheid

Algemeen vereiste van gegevensverwerking dat in de Wiv 2017 is vastgelegd in de artikelen 18 t/m 24. Hierbij gaat het onder meer om het borgen van de inhoudelijke juistheid en de correcte weergave van de gegevens die worden verstrekt (artikel 18 lid 2 Wiv 2017) en de zorgplichten van de diensthoofden voor geheimhouding en veiligheid van gegevens en bronnen en voor de rechtmatigheid en kwaliteit van de gegevensverwerking (artikel 23 en 24 Wiv 2017).

Oranjestraat 15, 2514 JB Den Haag
Postbus 85556, 2508 CG Den Haag

T 070 315 58 20

E info@ctivd.nl | www.ctivd.nl